

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. Unde Relationes desumant suam specificationem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

etur, semel pater, & per secundam etiam constitueretur; ergo Titius non esset unus pater, sed plures. R. negando sequelam ma. Quia licet multiplicentur paternitates, non per hoc tamen constituentur plures patres, quia ad multiplicationem formarum accidentalium non multiplicentur concreta; nisi multiplicentur etiam subiecta, ut patet de eo, qui habet plures scientias, verbi gratia, Philosophiam, Theologiam, Astronomiam &c. non dicitur plures scientes, sed unus sciens, sic licet Titius habeat plures paternitates, non per hoc debet dici plures patres.

Urgetur. In quocumque subiecto reperitur aliqua forma, illa tribuit subiecto suum effectum formalem, sed paternitatis effectus formalis est constituere patrem; ergo si in Titio sunt plures paternitates, plures constituentur partes, quia quaelibet forma est nata, tribuere suum effectum formalem subiecto independentem ab altera, & consequenter etiam ad multiplicationem formarum accidentalium debent multiplicari concreta, quia formae accidentales individuantur per subiecta concretorum. R. dist. ma. In quocumque subiecto, &c. tribuit suum effectum formalem denominantem; concedo ma. ita ut subiectum novum constitueret, nego ma. similiter dist. mi. est constituere patrem, denominativè concedo mi. in esse subiecti, nego mi. & consequentiam; Quia licet quaelibet paternitas communicet subiecto esse denominativum, non communicat & tribuit ei esse denominatum; unde non potest dici: Titius plures patres, bene tamen dupliciter pater; ad illud autem, quod dicebatur, quod accidentales formae indicentur per subiecta, falsum est, demonstravi supra, quia licet ab eis dependant, non tamen dependent in esse formali constitutivo, sed effectivo & extrinseco. Per quod patet etiam, quid respondendum sit ad illud, quod nonnulli pro instantia quaerunt, an Titius sit idem Pater ad Movium & Cajum id est per eandem paternitatem? Si est idem; ergo per eandem paternitatem; si per aliam, ergo etiam erit alius pater, quia est fallacia consequentis; non enim sequitur, est per aliam paternitatem, ergo alius pater, quia ut multiplicatur aetas patris, non sufficit, ut multiplicetur forma paternitatis, sed debet etiam multiplicari subiectum, quod cum hic non contingat, non dicitur etiam alius pater.

VI. **Arguitur.** Gratis multiplicentur relationes numero, ergo. Probatur ant. gratis fit per plura, quod potest fieri per pauciora; sed per unam relationem totum haberi potest, quod praestant plures, ergo; illae gratis multiplicentur: probatur mi. una potentia potest respicere plura objecta, & etiam plures actus; ergo, etiam eadem relatio plures terminos. R. negando ant. cum probationis min. & probat consequentiam, quia nulla est paritas inter potentiam & inter relationem, quia relatio se habet per modum actualis exercitii, quod actualiter ponitur & est; potentia vero se habet tantum per modum potentis aliquid efficere, unde plura quidem respicere potest, non tamen illa plura actualiter simul exercere, quia
F. Amandi Hermann Logica.

potentia volitiva respectum dicit ad posse amare, & non amare & tamen simul non potest idem objectum amare & non amare.

Instatur. Eadem est relatio in pluribus trahentibus currum aliquem, vel navim, ad aliud quodpiam pondus; ergo etiam in actuali exercitio relatio potest plura respicere, & consequenter etiam eadem paternitas potest respicere plures terminos seu plures filios. R. dist. ant. est eadem totalis concedo ant. partialis nego, unde in pluribus trahentibus aliquid, est una relatio integrata ex pluribus partialibus.

Urgetur. Scotus dicit esse eandem numero relationem, ergo nulla responsio. R. Quod si Scotus quandoque hoc dicit, quod loquatur de relatione totali, sicut docet eandem relationem significationis esse in pluribus foliis hederæ, licet ipse etiam admittat in singulis foliis esse aliquam partialem relationem.

QUAESTIO VI.

Unde relationes desumant suam specificationem?

Certum est, quod quemadmodum reliquae omnes res suam specificationem desumunt ab intrinseca & essentiali differentia rei constitutiva, ita etiam accipere relationes suam specificationem, volo dicere: quod sicut homo habet suam specificationem a rationalitate, quod sic etiam relationes habeant ab aliqua intrinseca differentia; quia igitur pro hoc statu ignoramus, quanam sit illa differentia a priori? ideo sicut etiam in pluribus aliis ad extrinsecas differentias recurrimus, & diversitatem earum, unde a posteriori colligamus, quaerimus? Hujus necessitatis ad sic recurrendum aliam rationem esse non puto, quam minimam illarum entitatum, ut satis Scotus insinuat 2. d. 1. q. 4. n. 16. Hoc praenotato circa praesentem difficultatem, duplex est sententia extrema, una, media; Prima est S. Thomae 3. p. q. 3. f. a 5. quem sequuntur Flandria Bannes, Nazarius Cajet. Bannes, qui omnes dicunt relationem desumere suam specificationem a fundamento, non vero a termino, quia ad eundem numerorum terminum possunt plures specie diversae relationes terminari, ut ad eandem albedinem & relatio similitudinis & dissimilitudinis. Secunda sententia dicit, quod a terminis & non a fundamentis desumenda sit relationum specificatio ex eo, quod in eadem entitate fundentur plures relationes, ita sentiunt plures Scotista, Soncinas Anraup. &c. tertia denique media dicit, quod specificatio tum a fundamento, tum a termino sit desumenda, & haec videtur magis communis Scotistarum, ut Joan. de Magistris Masii Zerbii, quos Suarez, Sanchetz, Complutenses, &c. sequuntur.

DICO I. Relationes non possunt suam specificationem extrinsecam desumere a fundamento, vel termino materialiter sumptis. Haec est extra controversiam & Probatur breviter; Quia si fundamentum & terminus materialiter spectentur ad eundem specie terminum, possunt relationes specie diversae terminari; ergo nec a fundamento nec a termino materialiter sumptis specifi-

I.
Relationum
specificatio
a posteriori
investigatur.

II.
Non specificantur a terminis materialiter sumptis.

ificantur relationes. Probatur aut. quia ad eandem albedinem terminatur relatio similitudinis & dissimilitudinis, sed istæ sunt relationes speciei diversæ; ergo ad eundem terminum materialiter sumptum plures relationes speciei diversæ terminari possunt.

III.
à pluribus
specificari
possunt.

DICO 2. *Relationes specifica, quæ non petunt essentialiter terminari ad plures terminos diversæ speciei, specificari possunt à fundamento proximo, vel termino proximo, vel ratione fundandi.* Hæc apud authores sic non proponitur, in re tamen est cum tertiâ sententiâ, & Probatur quoad singulas partes. Quia quando sunt duæ relationes talis naturæ, quod non respiciat essentialiter aliquid, quod non respicit essentialiter altera; distinguuntur essentialiter & specie; ergo benè desumi potest differentia specifica à fundamento proximo. Probatur aut. Spiratio passiva essentialiter distinguitur à filiatione divinâ, sed non ex eo, quod petant respicere diversum terminum, quia respiciunt eundem terminum, & si per impossibile non haberent diversas rationes fundandi, seu diversas processiones; ergo quando non petunt terminari ad plures terminos speciei distinctos, benè desumitur specificatio à fundamento proximo. Sed ne alicui negotium faceant relationes divinæ, probo id etiam ex creatis: Relatio diversitatis in homine & equo ad canem est diversæ speciei ob diversitatem fundamentorum præcisè, & eodem argumento probatur etiam secunda pars de illis, quæ respiciunt diversos terminos, verbi gratiâ, dissimilitudo & similitudo hujus albi ad illud album, & illud nigrum. Probatur tertia pars, quia secundum probabilem sententiam cognitio clara & obscura de eodem objecto distinguuntur specie, ex eo præcisè quod habeant diversam rationem referendi.

IV.

Dices: Totum esse relationis est ad aliud habere, id est, ad terminum; ergo non specificatur relatio à fundamento. R. dist. ant. totum esse relationis est ad aliud se habere, id est, tota sua essentia consistit in eo, quod referat suum fundamentum ad suum terminum; concedo aut. ita quod nihil respiciat, præter solum terminum; nego aut. & consequentiam simul, quia cum essentialiter postulat relatio habere aliquid, quod referat seu fundamentum, quam aliquid ad quod referat, scilicet terminum, non est ratio, quare magis sumeret suam specificationem ab uno, quam ab altero; ergo si nec solus terminus, nec solum fundamentum dat esse relationi, nec etiam unum vel alterum solum dabit specificationem, sed hoc jam, jam illud juxta exigentiam, secundum quam petunt referri, ut conclusionem specificavi; si verò casus conclusionis non est, tunc ab utroq; simul desumere possunt suam specificationem. Et hæc limitatio valet ad occurrendum multis argumentis & ad ea solvenda.

Instabis: Quando producitur calor ab aliquâ causâ in instanti, & alius calor successivè est vera relatio causæ ad effectum in utraq; productione, eaq; specie distincta sed fundamentum est idem, sicut & terminus, ergo, &c. ergo non benè potest desumi specificatio relationis ab utroq; R. dist. ma. quoad illam partem, quæ

dicit, quod sint diversæ speciei essentialiter, nego ma. accidentaliter concedo, ita videlicet, quod in uno producantur plures partes simul, in alio non, & sic etiam esset respondendum de aliis effectibus in instanti & successivè productis.

QUÆSTIO VII.

Quodnam sit supremum genus hujus prædicamenti?

Antequam ad resolvendam questionem moveam manum, Prius prænotare oportet modum relativorum & relationum, quos Aristoteles 5. Met. cap. 15. assignat, qui sunt secundum tres principales. Primus modus est eorum relativorum vel earum relationum, quæ fundantur super unitatem & multitudinem, ubi per unitatem non intelligitur numerica, sed quamcumque convenientiam & unitas aliorum, sive sit postea generica, sive specifica. Triplex autem est unitas, scilicet unitas in substantia, unitas in quantitate, & unitas in qualitate, similiter etiam triplex est multitudo, nimirum in substantia, quantitate, & qualitate; Relatio fundata super unitatem in substantiâ vocatur *identitas*, ut est inter hominem & brutum, propter rationem genericam, inter Sortem & Cajum, ex specifica insuper, qui dicuntur eandem habere naturam. Relatio quæ fundatur super unitatem in quantitate, dicitur *æqualitas*, & est quando aliqua duo habent convenientiam in quantitate, ut duo ligna bipalmaria; aliqui huc recensent etiam convenientias in perfectione; verumtamen cum non sit hic de quantitate virtutis, sed molis sermo, ex mente Aristotelis simpliciter sunt excludendi. Relatio, quæ fundatur super unitatem in qualitate, dicitur *similitudo*, ut est relatio quæ rosa A dicitur, similis rosæ B propter albedinem, vel virendinem in utraq; subjectam; E contra verò relatio, quæ fundatur super multitudinem in substantiâ est ea, quæ habet disconvenientiam in essentia seu naturis vel totalibus, ut homo & animal; vel partialibus, ut inter vivens brutum & plantam, & dicitur *diversitas*, quæ fundatur in multitudine quantitatis est *inæqualitas*, & quæ in multitudine qualitatis dicitur *dissimilitudo*.

Secundus modus relativorum & relationum est earum quæ fundantur in actione vel passione, Circa quem modum satis inter se diversificant Authores, quæ diversitas suam habet originem ex multiplici acceptione actionis & passionis; nam primò accipitur pro mero respectu aptitudinali, videlicet pro factivo & factibili, seu pro agente in potentiâ, ad passum in potentiâ; sed in hac acceptione huc non spectat, quia non est prædicamentalis, sed transcendentalis rei identificata. Secundo modo accipi potest actio & passio pro actuali respectu rei transmutantis ad transmutatum, & transmutati ad transmutans, ut est percipientis ad percussum; verumtamen nec in hac acceptione huc inservit, quia est respectus extrinsecus adveniens, qui particulare constituit prædicamentum, & se hic per modum conditionis tantum habet, non verò pro ratione fundandi aliquam relationem hujus prædicamenti, quia tantum durat per illud tempus, per quod durat